

BoekStart

Boekidee voor de kinderopvang

Herfst

Sophie Pluim

Herfst. Spelen en ontdekken

Illustraties en tekst van Sophie Pluim

Uitgever Christofoor: 2023; stevig kartonnen boekje met vijf prenten op dubbele pagina's

Twee kinderen met regenjas en regenlaarzen aan springen vrolijk in een plas. Het bospad is bedekt met bruine en goudgele bladeren, aan een struik zie je rozenbottels en twee kauwtjes zitten knus samen op een tak. Wat een herkenbare herfstseer voor kinderen die vertrouwd zijn met het bos en wat een mooie kennismaking voor kinderen die opgroeien in een stad. Maar ook daar dwarrelen er blaadjes uit de bomen en zijn er regenplassen op de stoep, waar je lekker in rond kunt springen. Op iedere prent vind je deze vrolijk herfstseer terug en zie je kinderen lekker buiten spelen. Dat willen jouw peuters vast ook graag, dus hopla, jas en laarsjes aan en op stap met de neusjes in de wind!

Voor dreumesen en jonge peuters

Onbekommerd dribbelen dreumesen rond tussen de blaadjes op de stoep, terwijl de regendruppels op de grond spatten. Dat is een heel andere sensatie dan in een zwembadje spelen midden in de zomer, voor het eerst zonder jas naar buiten in de lentezon en in de winter warm aangekleed met wanten en muts rondstappen met een koud rood neusje. Peuters rennen achter dwarrelende blaadjes aan, zijn niet van regenplassen weg te houden en sjuuwen graag met takken die uit de bomen zijn gewaaid. Het verloop van de seizoenen ervaren en ontdekken jonge kinderen heel intens met al hun zintuigen, zonder dat ze bewust weten dat het lente, zomer, herfst of winter is. Die kennis volgt later. Dit boekje hoort in een reeks van vier eenvoudige seizoenenboekjes. Prachtig om ze er in ieder seizoen bij te pakken om met de kinderen te praten over de veranderingen door het jaar heen.

Voorbereiding

Voorlezen gaat beter als je het goed voorbereidt. Je krijgt plezier in het boekje, denkt erover na en kunt er vervolgens op een bewuste manier een rijk interactief voorleesmoment van maken.

- Dreumesen en jonge peuters begrijpen al best een en ander van wat ze op een plaatje zien. Vraag je af wat ze weten, wat je moet benoemen en hoe je ze aan het praten brengt. Voor beide leeftijdsfasen houd je eigen opmerkingen en vragen achter de hand, bijvoorbeeld:
  - » p. 1+2: Wat zien we hier tussen de takken? Wacht af of een kind het weet. Dat is een mooi spinnenweb! Kinderen spelen in het bos. Wijs kinderen aan en vraag: wat doet dit kind?
  - » p. 3+4: De blaadjes waaien uit de bomen op het gras. Wat doen de kinderen met de blaadjes? En de poezen? Dat kunnen wij ook! Gooi ze maar in de lucht.
  - » P. 5+6: Dat zijn mooie paddenstoelen. De kinderen lopen onder een paddenstoel. Nee?
  - » P. 7+8: Die kinderen hebben een lampion. Er zit een lichtje in. Laat echte lampion zien.
  - » p. 9+10: Wat doet dat kindje? Toon hoe je een spinnenweb maakt van kastanjes, prikkers en wol. Blader terug naar het plaatje op p. 1. Is dat een spin of een kastanje? Wat doet die spin?

BoekStart

Introductie

Bij jonge kinderen kun je het beste aansluiten bij iets dat ze concreet meemaken als opstapje naar het boek dat je met ze gaat lezen.

- **Blaadjes rapen**
  - » Als het buiten waait, wijs je op een boom die bladeren laat vallen. Waar gaan die blaadjes naartoe? Waar zien we ze? Geef kinderen een emmer of mandje om blaadjes in te verzamelen.
- **Een herfstdag**
  - » Lees dit boek op een dag dat kinderen eerst zelf buiten goed hebben ervaren dat het herfst is: het regent, het waait, er liggen bladeren en takken op de grond en er zijn regenplassen.

Voorlezen en praten

Kinderen die leren praten, zeggen graag wat ze weten, en horen van jou graag hoe iets heet en hoe je iets zegt. Laat ze rustig nadenken over wat jij zegt en ga in op wat zij proberen te vertellen. Dat doen ze als ze zo jong zijn ook met gebaren en wat er in ze omgaat lees je af van hun gezicht.

Met Luca (22 maanden) gaat dat bijvoorbeeld zo:

- Luca wijst op het meisje met de hark: 'Hak!'
- Pm: 'Ja, dat meisje heeft een hark. Wat doet ze met die hark Luca?'
- Luca: 'Op doen', en hij wijst op de berg bladeren.
- Pm: 'Ik zie het. Het meisje harkt de bladeren op een hoop. Dat is een grote hoop bladeren!'
- Luca knikt heftig en doet of hij een hark hanteert: 'Papa hak!'
- Pm: 'Papa heeft ook bladeren geharkt?'
- Luca knikt 'ja!' en hij bladert verder. Hij ziet kinderen door de plas lopen, wijst naar hun voeten, lacht maar zegt niets.
- Pm kijkt beetje verschrikt: 'Oei, ze lopen door een plas. Nu krijgen ze heel natte schoenen en sokjes!'
- Luca kijkt haar aan en zegt iets dat lijkt op 'laarzen aan'.
- Pm: 'O, ze hebben laarzen aan? Ja, ik zie het. Met laarzen aan krijgen ze geen natte voeten.'

Met Elif (2,5 jaar) gaat dat bijvoorbeeld zo:

Elif begrijpt best goed wat ze ziet op de plaatjes, maar omdat ze nog weinig praat, let pm speciaal op hoe ze onder woorden brengt wat Elif zelf nog niet kan zeggen.

- Elif kijkt aandachtig naar wat de kinderen bij de boom doen.
- Pm ziet dat, kijkt haar uitnodigend aan en zegt: 'Vertel eens wat de kinderen doen.'
- Elif: 'Spelen!' en even later: 'Boom spelen.'
- Pm: 'Ja de kinderen spelen bij de grote boom. Wat doen ze daar?'
- Elif wijst: 'Boom klimmen.'
- Pm: 'Ja, dat is een groot kind. Die kan goed in de boom klimmen.'
- Elif: 'Takke pakke' en ze wijst naar het jongetje.
- Pm: 'Dat jongetje pakt takjes van de grond. Waar liggen nog meer takjes Elif?'
- Elif wijst ze aan: 'Daar en daar en daar.'
- Pm: 'Die raapt hij ook nog op denk ik. En wat doen deze kinderen met die grote takken?'
- Elif: 'Bij de boom.'
- Pm: 'Ze zetten de grote takken tegen de boom. Het lijkt op een huisje, een hut, zie je dat?'

Verwerking

Kinderen verwerken de inhoud van het boek beter als je na het voorlezen nog een activiteit doet die betekenisvol is. Die moet goed aansluiten bij het boek. Woorden en begrippen worden herhaald.

- **Naar buiten**
  - » Ga lekker naar buiten en laat de kinderen een hoopje bladeren bij elkaar harken, blaadjes in de lucht gooien, blaadjes verzamelen, takken of takjes oprapen, en misschien is er wel een spin in een web te vinden.
- **Een spinnetje**
  - » Speel met een kind een kriebelspeltje: *Een spinnetje, een spinnetje / dat kriebelt aan mijn kinnetje / dat kriebelt aan mijn been / en aan mijn grote teen/ dan gaat hij weer terug / en kriebelt op mijn rug!*